

Cam 1: Cyflwyniad – Sefydlu Busnes

Yn ystod y prosiect Ffermio STEMterprise bydd plant yn cwblhau ystod o dasgau trawsgwricwlaidd er mwyn paratoi eu cynhwysion eu hunain, datblygu eu cynhyrchion pizza baner fwyd Prydain eu hunain, sefydlu pizzeria Prydeinig a defnyddio arian mewn cyd-destun bywyd go iawn.

Amcan dysgu

- I ddisgrifio sut mae anifeiliaid yn cael eu bwyd o blanhigion ac anifeiliaid eraill, gan ddefnyddio'r syniad o gadwyn fwyd syml, a nodi ac enwi gwahanol ffynonellau bwyd.

Trosolwg cam

Yn y cam hwn, mae'r plant yn cael eu cyflwyno i'w her: sefydlu busnes pizzeria Prydeinig. Bydd y plant yn dewis enw ac yn dylunio logo ar gyfer eu busnes cyn dysgu o ble mae ystod o fwyd yn dod ac yn adeiladu cadwyn fwyd syml i ddangos hyn.

Deunyddiau sydd eu hangen

- Masgiau cadwyn fwyd
- Cadwyni papur cadwyn fwyd
- Templed cadwyn fwyd

Nodiadau cyflwyniad

Sleid 2: Cyflwyniad	<ul style="list-style-type: none">• Esboniwch i'r plant y byddwn yn ystod y prosiect hwn yn dysgu sut i sefydlu busnes Pizzeria Prydeinig.• Esboniwch fod pizzeria yn fwyty arbennig sy'n gwerthu pizza a dyfeisiwyd pizza yn wreiddiol yn yr Eidal. Defnyddiwch fapiau Google i ddod o hyd i'r Eidal a herio'r plant i leoli'r DU hefyd.• Esboniwch, er bod ein rysâit pizza yn dod o'r Eidal, rydyn ni'n mynd i'w wneud gan ddefnyddio cynhwysion sydd wedi'u tyfu neu eu magu ym Mhrydain yn unig.• Esboniwch fod defnyddio cynhwysion lleol yn un ffordd y gallwn ofalu am yr amgylchedd oherwydd ei fod yn lleihau pa mor bell y mae'n rhaid i'r bwyd deithio i gyrraedd ein platiâu. Mae hyn yn lleihau'r angen am gludiant, gan leihau llygredd aer.
Sleid 3: Enw busnes	<ul style="list-style-type: none">• Gofynnwch i'r plant feddwl am unrhyw fwytai maen nhw wedi bod iddyn nhw a gwnewch restr.• Esboniwch y bydd angen enw bachog ar eu busnes pizzeria Prydeinig hefyd i ddenu cwsmeriaid.• Rhannwch y plant i grwpiau gallu cymysg a'u herio i benderfynu ar enw ar gyfer eu busnes.

<p>Sleid 4: Logo busnes</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dangoswch rhai syniadau logo pizzeria ac eglurwch bod busnesau yn aml yn defnyddio siapiau syml iawn ar gyfer eu logos. • Heriwch y timau busnes i ddylunio logo ar gyfer eu pizzeria Prydeinig. Efallai yr hoffent gynnwys baner Prydain ochr yn ochr â baner yr Eidal i ddangos eu bod yn bwyta ryseitiai o'r Eidal gan ddefnyddio cynhwysion o Brydain.
<p>Sleid 5: O ble mae ein bwyd yn dod?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Esboniwch i'r plant fod popeth byw angen bwyd ar gyfer egni. Gall planhigion wneud eu bwyd eu hunain ond ni all anifeiliaid fel bodau dynol wneud hynny felly mae'n rhaid i ni fwyta planhigion ac anifeiliaid eraill i roi egni i'n cyrff. • Esboniwch fod y ffrwythau a'r llysiau maen nhw'n eu bwyta bob dydd i gyd yn dod o blanhigyn sydd wedi'i dyfu gan ffermwr. • Heriwch y plant i feddwl am unrhyw blanhigion y mae bodau dynol yn eu bwyta. Rhannwch y ffotograffau ar y PowerPoint ac arwain sgwrs am sut mae pob un yn cael ei dyfu, gan fynd i'r afael ag unrhyw gamdybiaethau. • Mae mafon yn tyfu ar lwyni trwchus, drain ac yn barod i'w bwyta rhwng Mai a Thachwedd. • Mae gwenith yn tyfu mewn caeau mawr, agored. Mae'r hadau yn cael eu malu'n flawd i wneud bwyd fel bara a grawnfwydydd. • Mae letys yn cael eu tyfu yn yr awyr agored yn bennaf ac yn tyfu'n gyflym pan fydd y tywydd yn gynnes. • Sefydlwch y gallwn dyfu rhai ffrwythau a llysiau yn y wlad hon ond ni ellir tyfu eraill yma oherwydd bod angen gwahanol amodau arnynt fel hinsawdd wahanol.
<p>Sleid 6: Llysysyddion</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rhannwch y gair newydd ar y cyflwyniad a gofynnwch i'r plant ei ailadrodd: llysysyddion. Mae llysysydd yn anifail sy'n bwyta planhigion yn unig. • Heriwch y plant i feddwl am gynifer o lysysyddion ag y gallant.
<p>Sleid 7: O ble mae ein bwyd yn dod?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Esboniwch fod y cynhyrchion cig rydyn ni'n eu bwyta yn dod o anifeiliaid sydd wedi'u magu gan ffermwyr. • Heriwch y plant i feddwl am unrhyw gynhyrchion cig y mae bodau dynol yn eu bwyta ac arwain sgwrs am ba anifail maen nhw wedi dod ohono.
<p>Sleid 11: Cadwynau bwyd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Esboniwch fod popeth byw yn dibynnu ar bethau byw eraill er mwyn goroesi; gallwn ddangos pa bethau byw sy'n bwyta ac sy'n cael eu bwyta gan bethau byw eraill gan ddefnyddio cadwyn fwyd. • Rhannwch y gadwyn fwyd syml ar y PowerPoint ac eglurwch fod y saethau'n golygu 'yn cael eu bwyta gan'.
<p>Sleid 12: Geirfa newydd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Defnyddiwch y cyflwyniad i rannu'r termau gwyddonol newydd. • Esboniwch fod pob cadwyn fwyd yn dechrau gyda phlanhigyn. Rydyn ni'n galw planhigion yn 'gynhyrchwyr' oherwydd eu bod nhw'n cynhyrchu eu bwyd eu hunain. • Gelwir pob anifail, gan gynnwys bodau dynol, yn 'sysyddion' oherwydd ein bod yn bwyta anifeiliaid a phlanhigion eraill. • Rydyn ni'n cyfeirio at anifeiliaid sy'n bwyta anifeiliaid eraill fel 'ysglyfaethwyr' ac mae'r anifeiliaid maen nhw'n eu bwyta yn 'ysglyfaeth'. • Arddangoswch y termau allweddol hyn ar eich wal waith Gwyddoniaeth i'r plant gyfeirio atynt.

<p>Sleid 13: Adeiladu cadwyn fwyd dynol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mewn grwpiau o bump, rhwch y masgiau glaswellt a buwch a dau arwydd saeth i'r plant. Bydd y pumed plentyn, heb fasn, yn cynrychioli bodau dynol yn y gadwyn fwyd. • Heriwch y plant i ddefnyddio'u dysgu i drefnu eu hunain yn gadwyn fwyd gyda'r saethau'n pwyntio i'r cyfeiriad cywir. • I ymestyn plant sy'n cyflawni hyn, gofynnwch iddynt ychwanegu'r labeli geirfa allweddol at y plentyn cywir yn eu cadwyn fwyd. • Gwyliwch y fideo i wirio atebion y plant a mynd i'r afael ag unrhyw gamdybiaethau: www.youtube.com/watch?v=uFWfadPFOBA&feature=youtu.be
<p>Sleid 14: Cymhwyso dysgu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gofynnwch i'r plant dynnu dwy gadwyn fwyd ychwanegol gan ddefnyddio'r templed. • Dylai diagramau gael eu labelu ag enw'r anifail. • Ymestynnwch y plant i ychwanegu eu geirfa wyddonol newydd at eu cadwyni bwyd a gwneud allwedd i ddangos yr hyn y mae'r saethau'n ei gynrychioli.
<p>Sleid 15: Dyfalwch pwy?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gofynnwch i'r plant weithio mewn paruau i chwarae'r gêm ond ei modelu am ychydig rowndiau gyda'r dosbarth cyfan yn gyntaf. • Dylai un plentyn ddewis peth byw o'r detholiad ar y cyflwyniad a thasg ei bartner yw darganfod pa un y mae wedi'i ddewis trwy ofyn cyfres o gwestiynau le/Na i ddileu'r opsiynau eraill. • Anogwch y plant i ddefnyddio eu geirfa wyddonol newydd. • Er enghraifft: Ydych chi'n gynhyrchydd? Ydych chi'n ysglyfaeth cath? Ydych chi'n gigysydd?

Dolenni i'r Cwricwlwm Cenedlaethol

Maes	Pwnc	Amcan
Gwyddoniaeth	Pethau byw a'u cynefin	<ul style="list-style-type: none"> • Disgrifiwch sut mae anifeiliaid yn cael eu bwyd o blanhigion ac anifeiliaid eraill, gan ddefnyddio'r syniad o gadwyn fwyd syml, a nodi ac enwi gwahanol ffynonellau bwyd
	Gweithio'n wyddonol	<ul style="list-style-type: none"> • Adnabod a dosbarthu • Defnyddio eu harsylwadau a'u syniadau i awgrymu atebion i gwestiynau
Dylunio a Thechnoleg	Coginio a maeth	<ul style="list-style-type: none"> • Deall o ble mae bwyd yn dod.